

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 076 «ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Законом України «Про вищу освіту» та положенням «Про внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти у Житомирському національному агроекологічному університеті» передбачено проведення щорічного моніторингу та перегляду освітніх програм та удосконалення змісту й інструментарію викладання. Критерії перегляду освітніх програм формуються в тому числі і через забезпечення зворотного зв'язку зі здобувачами вищої освіти шляхом обговорення актуальних питань освітнього процесу та проведенні анонімного анкетування. Метою такого моніторингу є вивчення рівня задоволеності здобувачів вищої освіти якістю освітньої програми, навчального процесу, рівнем забезпечення матеріально-технічними та навчально-методичними матеріалами.

Моніторинг задоволеності здобувачів освітньо-наукового рівня «доктор філософії» проводиться щороку. У анкетному опитуванні, що був проведений у грудні 2019 року взяли участь усі аспіранти. Здобувачам було запропоновано дати відповіді на 27 запитань щодо змісту освітньо-наукової програми, програмних результатів навчання, задоволеності навчанням, якості викладання та навчання, формування необхідних компетентностей. Частина запитань були відкритими, в яких аспіранти могли висловити власну думку з приводу змісту освітньо-наукової діяльності здобувачів освітнього ступеня «Доктор філософії» зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Узагальнені результати опитування представлені нижче за виділеними блоками питань.

Зміст освітньо-наукової програми

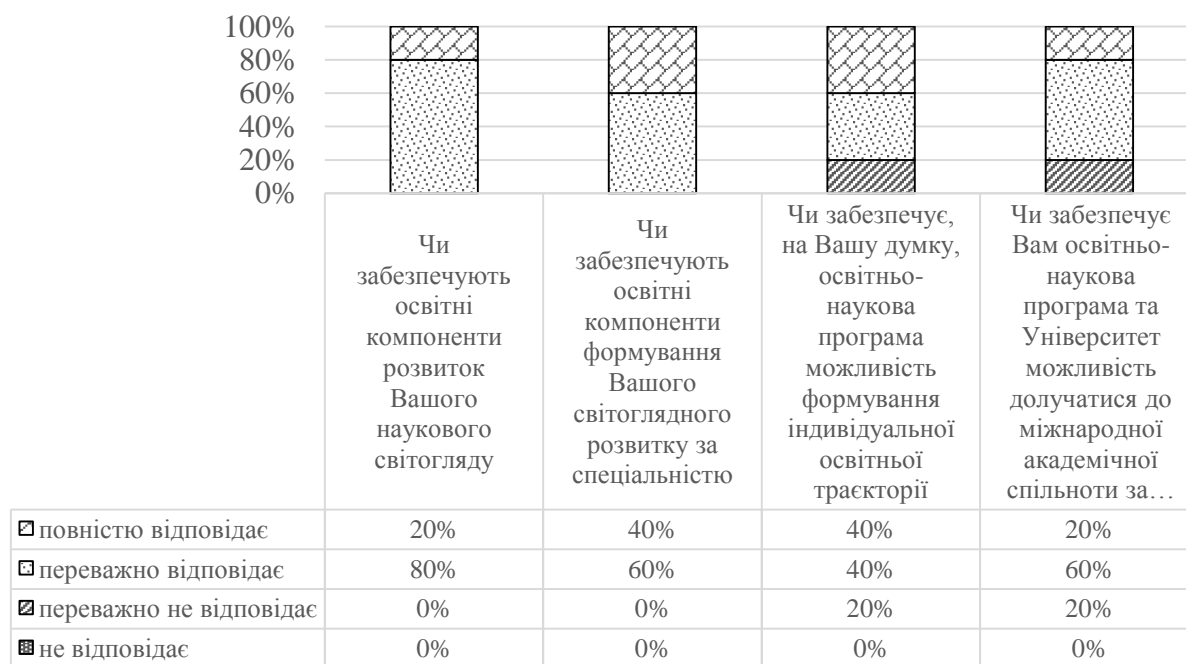
Здобувачі наукового ступеня переважно схвально оцінюють освітньо-наукову складову програми. Зокрема, на запитання чи достатній, на Вашу думку, перелік дисциплін для підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня доктор філософії зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» більшість відповіла ствердно (80 % опитаних), скоріше відповідає

20 % опитаних. Також, більшість відзначила відповідність навчальних дисциплін спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» і тільки 20 % аспірантів вважають, що скоріше відповідають.

Разом з тим, сучасні аспіранти бажають бути більш мобільними та вільними у власних діях. Такі висновки випливають із відповідей на питання щодо переліку вибіркового дисциплін. Так, 60 % аспірантів вважають, що вибіркова компонента має надавати широкі можливостями здобувачам для набуття необхідних фахових компетентностей. Аналогічно розподілились відповіді аспірантів щодо посилення практичної спрямованості освітньо-наукової програми. Переважна більшість також вважає доцільним збільшення обсягу навчального часу на вивчення дисциплін. В цілому зміст освітньо-наукової програми відповідає очікуванням 40 % здобувачів наукового ступеня, 40 % переважно відповідає та 20 % скоріше не відповідає.

Програмні результати навчання

На запитання щодо забезпечення освітньо-науковою програмою розвитку наукового та професійного світогляду здобувачів вищої освіти 80 % респондентів відповіли схвально. Високо оцінюють формування індивідуальної освітньої траєкторії 40 % аспірантів, 40 % вважають, що переважно забезпечується така можливість і 20 % переважно не забезпечується (рис. 1).

Рис. 1. Відповіді аспірантів щодо програмних результатів навчання

Разом з тим, 80 % хотіли б мати більше можливостей щодо долучення до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, проводити спільні дослідження та обмінюватися науковими досягненнями.

Задоволеність здобувачів навчанням

Вивчення думки щодо забезпечення наукового та професійного зростання засвідчило, що 3 здобувачі високо оцінюють можливість наукового зростання в університеті та 1 фахового. В цілому освітня програма забезпечує розвиток наукових та фахових навиків 80 % аспірантів (рис. 2).

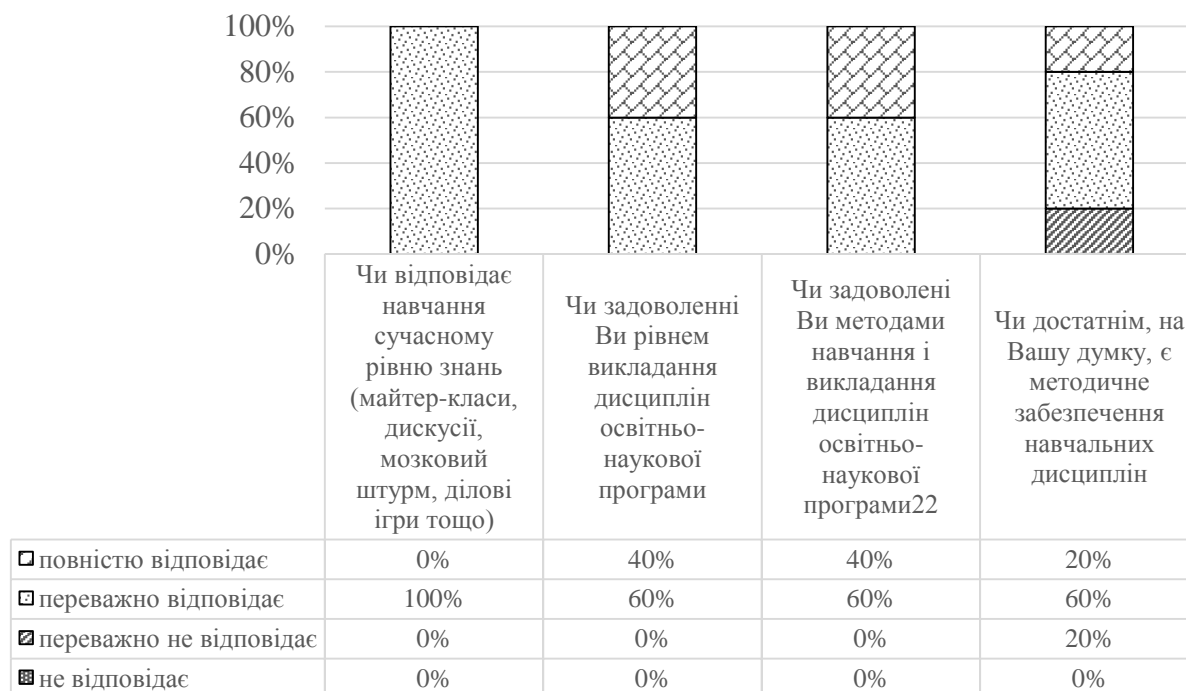

Рис. 2. Відповіді аспірантів щодо можливості наукового та фахового зростання здобувачів освітньо-наукового ступеня

Також 80 % респондентів вказали, що професорсько-викладацький склад є професійним та надає необхідну методичну допомогу при вивченні навчальних дисциплін та проведенні наукових досліджень. Рівнем наявного обладнання, що використовується в навчальному процесі скоріше задоволені 60 % аспірантів, повністю задоволені 20 %. Умовами організації праці та обладнанням робочих місць дослідників задоволені 40 % здобувачів та ще 40 % переважно задоволені.

Якість викладання та навчання

Як переконані респонденти, в навчальному процесі в університеті використовуються сучасні методи та технології викладання, проводяться майстер-класи, дискусії, семінари, ділові ігри. На це вказали абсолютно усі респонденти рис. 3.

Рис. 3. Відповіді здобувачів освітньо-наукового ступеня щодо якості викладання та навчання у ЖНАЕУ

Формування компетентностей здобувача

Досліджуючи формування необхідних компетентностей здобувачів освітньо-наукового ступеня «доктор філософії» респонденти зазначали, що навчання в ЖНАЕУ забезпечує поглиблення теоретичних знань для проведення наукових досліджень, формує комплексний підхід до вирішення наукових завдань, розширює можливості спілкування з іншими науковцями, допомагає в розширенні наукового світогляду.

Аспіранти також зазначали, що навчання в аспірантурі дозволяє отримати практичні навички за рахунок поглибленого вивчення дисциплін, проведенні наукових досліджень, консультування з викладачами. Окремі здобувачі вказали, що отримані знання допомагають у розв'язанні наукових проблем підприємницького та комерційного характеру, а також самореалізації. В ЖНАЕУ забезпечується та стимулюється постійна участь аспірантів у різноманітних освітніх та наукових заходах, забезпечується формування необхідних рис власної освітньої діяльності, формуються уміння презентації власних наукових досліджень, збільшуються можливості в професійному зростанні та появі нових цілей.

Покращення освітньо-наукової програми

Щодо покращення освітньої програми, то аспіранти переважно пропонують передбачити в освітньо-науковій програмі дисципліни, що формуються додаткові компетентності, зокрема юридичні дисципліни, логіку, дисципліни, пов'язані з інформаційними системами, програмуванням, обробкою даних, інноваційного підприємництва. Здобувачі вважаються за потрібне збільшити час на вивчення окремих дисциплін, а також передбачати більше часу на практичну підготовку. Існують запити серед здобувачів на навички роботи з бізнесовими, науковими та освітніми грантами.

Здобувачів освітньо-наукового ступеня також хотіла б більше практикуватися в університеті, мати можливість викладання та співпраці зі студентами, отримувати підтримку та зацікавленості зі сторони, обласної та місцевої влади щодо власних розробок.